

I havørnens rige

Misterhult og Tjust skærgård

23. juli – 1. august 2009

Rejseholdet, som i år består af Kim, Birthe, Hans, Lotte og Anne-Mette, mødtes en aften først på året for i første omgang at planlægge, hvornår vi ville på vores årlige sommertur til den svenske skærgård, så vi kunne bestille billetter til Bornholms-

Rejseholdet

trafikken, mens der endnu var frit valg på alle afgang. Senere mødtes vi igen en eftermiddag for at beslutte, hvor vi ville hen. Vi havde anskaffet kort og beskrivelser over flere områder, men resultatet blev, at vi bestemte os for Misterhult og Tjust skærgård, som mod nord afgrænses af Västervik og mod syd af den lille by Misterhult, som igen ligger på højde med Ölands nordspids. Skærgården er forholdsvis bred – op til 15 km fra fastlandet til de yderste skær - og består af tusindvis af større og mindre øer, holme og skær, så der er tumleplads nok og altid mulighed for at kunne finde en ø for sig selv.

23. juli: Nexø - Arnässet

Som sædvanligt står vi op før en vis herre får sko på for at nå den tidlige færge til Ystad. Efter en frokostpause i den hyggelige lille bygd Pataholm når vi efter godt 400 km's kørsel frem til Blankaholm, som vi har læst skulle være et godt udgangspunkt. Vi kører lidt rundt, men kan ikke finde et godt isætningssted og kører i stedet til Solstadström, et par kilometer syd for Blankaholm. Her finder vi en nyere kaj og bådebro af træ, et toilet med vandhane og god P-plads til bilerne. Ligesom Ib Michael, der også er ivrig kajakroer, lider vi af indlandsklaustrofobi og glæder os til 10 dage på havet. Efter at kajakkerne er stuvet til bristepunktet og klar til afgang, spiser vi aftensmaden, som består af Birthes lækre frikadeller med hjemmelavet kartoffelsalat. Vejret er overskyet med sol ind imellem og nu og da mørkere skyer, som godt kunne indeholde lidt regn. Vi begynder at sætte i. Pigerne kommer først på vandet, men netop som vi har lempet Kims kajak ud over kajkanten, åbnes himlens sluser ligeså pludseligt, som når man åbner for en bruser, og en tropisk styrtregn står ned i tove og fanger os på det forkerte ben. Kim og jeg kryber i skjul bag en bygning under den heftige beskydning, og efter bare et minut holder regnen op ligeså pludseligt, som den er begyndt. Lidt surt for Kim, som må starte turen med et drivende vådt cockpit og sæde. Man skulle næsten tro, at vejrguderne havde ligget på lur og slået til i det korte øjeblik, hvor det havde størst mulig effekt. Klokken er halv syv, da vi støder fra og tager af sted for at finde en lejrplads. Vi ror langsomt af sted, mens vi afsøger kysten og de nærmeste øer. Efter et par timer finder vi et brugbart sted på Arnässet med plads til vore 3 telte. Det er ikke en 5 stjernet plads, men ok som en start. Klokken er efterhånden blevet halv ni. Vi har været oppe siden klokken halv fem i morges og har rejst og bumlet hele dagen, så vi skal bare i køjen, så vi kan være klar til eventyr i morgen. Kort efter at teltene er rejst, siger vi derfor god nat og tørner ind i den lyse sommernat.

24. juli: Arnässet - Örnsvarp

Vi tager os god tid denne første morgen. Der går lige en dags tid, inden rutinerne genindfinder sig, og man f. eks. får sådan noget som tingenes placering i pakrummene ind i rygraden igen. Koncentrationen må have svigtet mig ved afgang, for jeg har glemt min madkasse, en rulle toiletpapir og et par bukser. Derudover er en af de andres kort gledet overbord, og vi mangler en pose ris - tror vi i hvert fald først - men den dukker senere op fra dybet af et pakrum. "Det ligger nok i Kims bil" bliver efterhånden et fast udtryk for ting, som man godt kunne bruge her og nu, men ikke lige kan finde. Himlen er let overskyet, og det småstænker ind imellem. Vi sætter i ved 11 tiden og ror mellem småøer og gennem smalle stræder mod sydøst. I et af de smalle stræder mellem Bastholmen og Älö dukker en af skærgårdens mange små maleriske bygder op - sindbilledet på den smukke, traditionelle bebyggelse med rødmaledede træhuse, små annekser, redskabsskure, træbroer og badstuer. Alt passet smukt og harmonisk ind i naturen mellem klipper og fyrretræer. Langs vandet de typiske bådohuse med gangbroer og hvidmalede stakitter.

Alle bådtyper er repræsenteret, også de bredbundede joller til transport af materialer og grej. Vi glider langsomt forbi sceneriet og tager en kop kaffe i kajakken. Senere lægger vi ind og holder frokostpause i en smuk rende mellem de mange øer. Under den videre færd bliver vandene mere åbne. Den svage vind kan bedre få fat og krydrer overfladen med småbølger. Ude i sejlrenden er der en livlig trafik af lystfartøjer. Vi passerer sågar en bred fladbundet hollandsk kuf med de karakteristiske sværd på siderne, som fungerer som sænkekøl. Sidst på eftermiddagen klarer det op, vinden lægger sig, den blå himmel breder sig, og solen varmer vores krop, så vi må skifte til mere sommerligt antræk. Det kan godt være

Strædet mellem Bastholmen og Älö

lidt af en balanceøvelse at skifte tøj i kajakken, så for en sikkerheds skyld støtter vi som regel hinanden under øvelsen. Ved 17 tiden går vi i land på Örnsvarp, en 5 stjernet plads helt efter vores hoved. Flade, afrundede klipper man kan trække kajakkerne op på, fine pladser til teltene på tykke, bløde puder af rensdyrlav. Et godt samlingssted omkring køkkenet og fine bademuligheder med en vandtemperatur mellem 16 og 18 grader. Luften ligger alle 10 dage mellem 20 og 22 grader. Vi har god tid til at etablere os og nyde lejligheds glæder. Vi medbringer som regel 3 hjemmelavede, nedfrosne gryderetter, og i aften krilrer vi vore ganer med Anne-Mettes ragout af et rådyr, der har tumlet sig i Rø plantage. Efter aftensmaden sidder vi mageligt tilbagelænede i vores oppustede lænestole foran bålet og lader skærgårdens ro og skønhed sive ind under huden med udsigt til den smukkeste solnedgang. Det er en af de aftener, hvor det er svært at tage sig sammen til at krybe i posen, men lidt rødvin hjælper på processen, og til sidst trækker vi os tilbage med ønsket om en god nat.

25. juli: Örnsvarp - Orrholmen

Vejret er dejligt, og vi er fulde af overskud og energi til at kaste os videre ud i eventyret. Vi fortsætter vores færd ad den sydlige sløjfe. Skærgården er knap så bred på denne strækning, så ind imellem åbner landskabet sig og giver os udsyn til den lysende ydre skærgård med det lokkende åbne hav, som fører lige lukket ud i evigheden. På Marsö går vi i land i den lille bygd. Vi falder i snak med en ældre lokal kvinde. Hun er en stærk og stovt, senet kvinde, som det barske liv herude har forlenet med en stor skønhed. Hun fortæller beredvilligt om livet herude, om vintrene og mandens liv som fisker. På væggene hænger redskaber fra en

Marsö – så fås det vist ikke mere svensk

svunden tid, gribetænger til tømmer og isblokke, træsåler beslået med jernpigge til at spænde på fodtøjet og flettede kurve til opbevaring, men også en fed ny 6 hjulet motorcykel som traktor og til transport. 6 hjul fordi luften i ringene så vil holde køretøjet flydende, hvis det går gennem isen, hvilket faktisk var sket en gang. Vi flottes os og køber røget ål til frokosten. Bagefter går vi rundt i hendes have, som er anlagt mellem klipperne. I alle mulige sprækker og kroge er pladsen udnyttet til grøntsager, krydderurter og blomster, og der er en frodighed og livskraft overalt. Vi går tilbage til kajakkerne, og efter et par kilometers roning går vi i land for at spise frokost på en odde ved bygden Kråkelund. Det er højsommer. Til den ene side har vi udsigt til en privat havefest med svensk folkemusik, og til den anden side udsigt over den ydre skærgård, hvor folk bader. Vi nyder den røgede ål og tager en morfar på de varme klipper. Efter hvilet tager vi videre sydpå for at runde det sydligste punkt på vores planlagte rute. Vi går under en lille vejbro og kommer ind i den indre skærgård. For hver bro, vi passerer, får landskabet mere og mere karakter af søomgivelser. Udstrakte sivskove gør det umuligt at komme ind til de grønne og sumpede græsbredder. Til sidst forvilder vi os ind i en blindgyde og ender i et ildelugtende brakvandsområde med mudret bund, og for lige som at understrege stemningen, dukker de kæmpestore firkantede bygninger og høje

I sivskovenes labyrint

skorstene på kraftstationen i Simpevarp op som en truende silhuet – et af Sveriges atomkraftværker. Herinde er ikke rart at være, så vi skal ud af hele dette sø- og kanalsystem igen for at finde en lejrplads for natten. Vi har nu nået det sydligste punkt på vores sløjfe. Det er interessant at have været her og se, hvor forskelligt landskabet kan være, men det er ikke noget at skrive hjem om eller anbefale andre at besøge. Først små 10 kilometer derfra i bunden af en lille vig på Orrholmen bliver vi belønnet med endnu en lejrplads af den største skønhed. Klokken er blevet mange - over otte - så vi fordeler arbejdet imellem os for at få gryderne i kog så hurtigt som muligt, og snart sidder vi bænket om aftensmaden, som i dag består af Lottes dejlige kylling i karry. Vi nyder efterfølgende en Irish coffee med flødeskum på dåse og glæder os til i morgen, hvor vi skal ud på det åbne hav – vores yndlingsområde. Aftenen bliver for kort, når man er på havet så sent, så inden længe gør vi kort proces og går til køjs.

26. juli: Orrholmen – St. Berkskär

Vi sætter kursen mod nordøst med næsen i kortet og et opmærksomt blik på GPS'en. Vi krydschecker til stadighed sejlrendernes afmærkninger og de små fyr og sømærker på øerne for hele tiden at opdatere vores position, så vi ikke farer vild i øhavet. Havet ligger spejlblankt foran os som et nystrøget lagen, himlen er høj med hvide sommer skyer og blå huller. Vi sidder i sommerligt antræk og følger perlerækken af nøgne øer og skær her på grænsen til det åbne hav. Vi holder et åbent øje med alt, der kan ligne en sæl, men må indtil videre nøjes med havfuglenes selskab. Dette er det smukkeste sted på jorden at være. Sindet falder til ro i denne evighed. Det er ren meditation og lise for sjælen, og man fyldes af taknemmelighed over endnu gang at skulle opleve et så fredfyldt sted. Oppe i stratosfæren brydes sollyset i fjerskyernes iskrystaller og reflekteres som regnbuefragmenter. Vi er næsten kun os. I modsætning til tidligere ture ser vi dog enkelte kajakker i området, men de er for langt væk til at kontakte. Ved frokosttid lægger vi til på Strupö Ljungskär in the middle of nowhere. Den lille ø er ligesom delt i to. Et temmelig stort fladt klippeområde,

I det blå hvor himmel og hav mødes

afgrænset af en stejl klippeside og bagved den et meget kuperet, næsten ufremkommeligt vildnis. Vi trækker på land og nyder frokosten i disse smukke omgivelser. Et stykke ude kan vi se sorte skyer

Uvejrl på Strupö Ljungskär

trække op, og lodrette striber fra skyernes underside viser, at de også indeholder regn. Vi fryder os over, at vi er her i solen og varmen, lukker øjnene og lader os gennembage i disse paradisiske omgivelser. Da vi vågner igen, har en kulsort mur trukket sig sammen inde over land med retning direkte mod os. De mørke skyer maser sig frem og skygger for solen, som kæmper for sin eksistens ved at kaste strålebundter ned gennem hullerne og udstyre skyerne med en lysende glorie. Havet skifter farve fra gennemsigtig flaskegrøn til en mørk uudgrundelig masse. Der er 2 km til Strupö, hvor vi vil tanke vand, inden vi slår lejr på en af nabo øerne. Men lige nu er spørgsmålet, om vi skal se at komme af sted i en fart eller afvente og se, hvordan vejret udvikler

sig. Et lyn afgør sagen – vi venter. Snart er himlen helt sort og med skyerne kommer kraftige vindstød. Vi når kun lige at søge ly under den lodrette klippevæg, inden uvejret for alvor bryder løs med hylende vinde og kaskader af regn. Vi finder ponchoer og regntøj frem og ligner hurtigt en flok, der ikke kan gøre for det i vores spraglede og tilfældige påklædning. Vinden tager yderligere til og pisker havet op til skummende bølger, der rækker ud efter vores kajakker på de flade klipper. Den vandrette regn slår op fra klippen og danner en tåge, der næsten får kajakkerne til at forsvinde ud af syne. Det ligner mere en snestorm end regn. Heldigvis er kajakkerne tungt lastede og ligger med næsen op mod vinden, ellers ville de være blæst i havet som badebolde. Lotte har en pakpose hængende på kajaknæsen, som vinden griber fat i, så kajakken begynder at dreje på tværs af vinden. Jeg løber ud i vinden og regnen, tager pakposen og får med besvær drejet kajakken op i vinden igen, inden jeg skynder mig tilbage til de andre under den beskyttende klippevæg. Som tiden går begynder vi at småfryse og overveje mulighederne for om nødvendigt at skulle overnatte herude. Situationen er ikke faretruende, vi har jo fast grund under fødderne, men den er så langt fra optimal. Efter en times tid begynder vinden heldigvis at tage af, regnen stilner, og de sorte skyer trækker videre på deres vej ud over havet. Forbløffende hurtigt bliver det atter stille og havet glattes ud som ved et trylleslag, ligesom hvis man havde sagt ”dæk dig” til en vilter hund. Vi bringer vores ting i orden og hjælper hinanden med at komme i bådene. Himlen er stadig dækket af et uigennemtrængeligt gråt skydække, men det er ikke mere truende. Vi er blevet en oplevelse og en erfaring rigere og må endnu gang erkende, hvor hurtigt en win win situation kan skifte til kaotiske tilstande, når man er underlagt naturens luner. Vi ankommer i god ro og orden til Strupö og lægger til ved en af bryggerne i den lille bebyggelse. Vi bliver henvist til en gammel brønd, hvor vi ved hjælp af en zinkspand i

en snor kan trække vandet op. Det er lidt af et kunststykke at hælde vandet fra spanden ned i colaflaskernes lille åbning, og vandet er gulligt og af tvivlsom karakter, men det er take it or leave it. Misterhult skærgård er mere øde end de andre steder, vi har været. For 50-100 år siden var disse bygder små levende samfund, og vi ser en lille blokhytte, måske 5 gange 6 meter (i baggrunden af billedet), der i sin tid har tjent som skole for bygdens børn. I dag bliver langt de fleste huse udelukkende anvendt til sommerbeboelse, så det må være et ensomt liv for de få, der stadig frister en tilværelse herude blandt øde øer, skær og holme. Vi er ikke stødt på en eneste offentlig tilgængeligt

Vandforsyningen kan være et problem

vandhane, men må appellere til beboernes private vandbeholdning, som de selv hver i sær medbringer inde fra fastlandet, så vandforsyningen kan være et problem, ligesom det skal vise sig, at indkøbsmulighederne er stærkt begrænsede. Vi ser os lidt omkring i bygden, og Kim konfererer med en af de få fastboende fiskere angående vores position, inden vi ror over til nabøen St. Berkskär for at slå lejr for natten. Det har været en oplevelsesrig dag, og er vi er tilpas trætte, da vi tørner ind for natten.

27. juli: St. Berkskär - Skälö

Vi har bundet sløjfen færdig mod syd. I dag skal vi retur til bilen i Solstadström for at hente resten af vores medbragte mad, inden vi slår en cirkel mod nord. Solstadström og Blankaholm ligger temmelig dybt inde i Gåsfjärden, og hvis vi havde tænkt os lidt bedre om under planlægningen, havde vi nok valgt et udgangspunkt, som lå lidt længere ude i skærgården. Nu skal vi altså små 20 km ind til bilen og et stykke ud igen for at finde en plads for natten. Det er overskyet, vekslede med sol, så det er en af de dage, hvor en del af tiden går med at skifte påklædning. Der er ingen særlige handlinger at binde dagen op på, men vi nyder bare det at bevæge os langsomt gennem et smukt og afvekslende landskab. Da vi ankommer til Solstadström, fylder vi kajakkerne op med den sidste dåsemad og andre fornødenheder ud over de ting, som vi første omgang havde glemt at få med. Efter at have stuvet kajakkerne fulde, tager vi af sted igen. På vej ud igen vil vi supplere vores beholdning i Äskestock, som på kortet er markeret med rødt som en bebyggelse, hvor vi erfaringsmæssigt vil kunne forvente nogle indkøbsmuligheder. Efter en 6-7 km kommer vi til bebyggelsen, men det ligner nu mere et sommerhusområde end en bygd, endsige en bymæssig bebyggelse. Vi forhører os om indkøbsmulighederne hos to lokale på en bådebro, og de har nedslående oplysninger: Den eneste indkøbsmulighed i hele området er landhandlen i Blankaholm, som vi lige netop er kommet fra. Klokken er efterhånden blevet mange, det er ved at mørkne, og vi er trætte og vil gerne i lejr. Birthe og Kim tilbyder helt modigt at ro ind til Blankaholm og fouragere i morgen formiddag, så vi forlader Gåsfjärden gennem en lille bro, som fører ud mod øhavet. Lige efter broen ser vi en lille plads, men den er ikke så tiltrækkende – tæt på vejen og lidt fugtig og mørk – så vi runder et par øer for at finde noget bedre. Det lykkes dog ikke. De nærmeste øer er helt uanvendelige, og nu kniber det efterhånden også med at se, så vi må bide i det sure æble og tage til takke med pladsen ved broen. Vi får hurtigt lejren op at stå og lidt at spise, men så trænger vi også bare til at komme på langs og tælle får eller trække torsk i land.

28. juli: Skälö - Krokskär

Der rumsteres uden for. Det er Kim og Birthe, som gør sig klar til at tage de 7 km ind til Blankaholm. De er sande helte, ikke mindst fordi en let støvregn høres på teltdugen. Vi andre tager den lidt med ro, men da regnen ophører, står vi op, får lidt morgenmad og pakker det sammen, vi kan, indtil Kim og Birthe kommer tilbage. De har nu haft smuk tur, fortæller de, og fået dejlig morgenmad inde på en restaurant. Det er blevet tørvejr, så vi pakker færdigt, og klokken 13 letter vi anker med kurs mod den ydre skærgård nord for Blankaholm. Kort efter går vi ind i et stræde og nærmer os en lille ø bevokset med krat og en gruppe fyrretræer. Vi hører vedvarende høje skrig oppe fra og får øje på 3 rovfugle, som cirkler rundt over os. Den ene af dem taber højde for hver cirkel. Vi ligger stille og betragter scenet. Vi kan nu se, at det er fiskeørne. Den ene kommer hele tiden længere ned. Til sidst dykker den ned i mod os og opbygger fart, flader ud lige over vandoverfladen, indtil den stiger brat, afpasser fart og højde og lander i toppen af et fyrretræ på øen, som nu er lige ved siden af os. Vi kan nu se, at den er landet på en redekant, og i reden sidder en dunet unge. De høje advarselskrig afløses af mere

En fiskeørn lægger an til landing på redekanten

beroligende lyde. Vi betragter i tavshed familieidyllen et stykke tid, inden vi forsigtigt bevæger os videre frem. Ikke længe efter hører vi igen høje fugleskrig. Denne gang er det en kæmpe stor havørn, som bliver forfulgt af to fiskeørne, som skiftes til at styrtdykke og angribe. Det er ikke til afgøre, om der er kontakt mellem fuglene, som er ca. 100 meter foran os, men ved hvert angreb lyder der høje skrig, og havørnen dukker sig og flakser voldsomt med de store vinger. Til sidst sætter den sig på et åbent fladt klippeområde, men det afskrækker ikke fiskeørnene, som ufortrødent skiftes til at sætte angreb ind. Ved hvert angreb sætter havørnen af i store hop og basker med vingerne. Situationen er uholdbar, og til sidst letter den igen og flyver op i det nærmeste store fyrretræ, hvor den sætter sig på en gren helt inde ved stammen. Her kan fiskeørnene ikke sætte deres luftangreb ind, og efter et stykke tid vender de om og sætter sejrige kurs mod havet. Havørnen bliver længe siddende og sunder sig, så vi har rig mulighed for på skift at betragte den store og smukke fugl gennem kikkerten. Det er ikke for ingenting, at denne Nordeuropas største rovfugl kaldes for ”den flyvende dør”. Med et vingefang på 2 til 2½ meter og vingernes brede, rektangulære silhuet passer beskrivelsen fint. På denne korte afstand fylder den hele billedet i kikkerten, så man tydeligt kan se det gule, dolkformede næb og de kraftige klør. Vi sidder stille længe, helt overvældede over at have overværet dette optrin på nærmeste hold, og man føler en glæde og ydmyghed over at få lov at aflægge besøg i deres rige. Senere nåede vi at blive helt forvante, idet der i resten ferien ikke gik en dag uden at vi så en eller flere havørne enten tæt på eller højt på himlen. Modstræbende genoptager vi vores færd. Vi har udset os en plads i en lille lagune med en ganske smal rende i begge ender mellem Krokskär og Nörgårdsö i en øgruppe i den ydre skærgård. Vi ankommer ved 4 tiden, og pladsen

Solnedgangstur

overgår vores vildeste forhåbninger. Det er indbegrebet af den smukkeste skærgårdsnatur, man kan tænke sig. Her vil vi bo, og vi beslutter på stedet at tage en overliggerdag på denne perle. Vi er i god tid. Vejret har klaret op, og solen skinner fra en blå, blå himmel med hvide sommer skyer. Vi lufter alt vores tøj og grej, mens vi nyder livet på den flade klippe. Vandet her i den næsten lukkede lagune er blankt som et spejl, og under vandlinjen spejler himlen og silhuetten af nabøen sig fejlfrit i overfladen. Under aftensmaden beslutter vi at tage en aftenur ud og se solnedgangen fra de yderste skær. Som sagt så gjort. Kvart i 9 tager vi af sted. Det er forunderligt at liste rundt helt herude under den åbne himmel med hav til alle sider.

Vi ser solen gå ned bag horisonten, og vender næsen hjemad i lyset fra den opgående halvmåne. Man bliver højstemt. De svage dønninger er som klodens åndedrag, en livsrytme af ebbe og flod, betinget af vores gådefulde måne. Det bliver helt mørkt, inden vi når tilbage, og det er vanskeligt at finde hullet ind til vores lagune. Vi snyder lidt og sætter baggrundslys på GPS'en, og snart kan vi glide gennem det snævre indløb og lægge til ved lejrpladsen. Det har været en spændende dag. Vi har nu rundet 100 km i alt og mættet af smukke indtryk går vi til ro i sommernatten.

29. juli: Overliggerdag

Vi nyder morgenen og det dejlige sommergejr. Spiser morgenmad, bader og nusser. Samler vores ting sammen i teltene og glæder os til at komme tilbage i eftermiddag. Først går vi mod sydøst til nabøen Öro. Kortet viser en lille bebyggelse, og vi håber at kunne tanke vand her. Efter en lille kilometer går vi i land på en græsklædt bred. Ved siden af ligger et antal bådehuse og brygger. Jeg dumper vores affaldspose i et affaldsstativ, og så går vi op mod bebyggelsen. Vi ender i et lille pensionat. Her bor et ældre ægtepar, Elisabeth og Owe Wiström. Elisabeth beklager, at vi ikke har meldt vores ankomst i god tid, for hun har ikke flere ledige værelser. Vi forklarer vores ærinde og får lov at tappe vand fra en hane. Da vi spørger, om vi må benytte toilettet, skynder hun sig ud til det udendørs og klarer en hurtig rengøring. Toilettet er et lille træskur beklædt med brædder med udborede huller ligesom et hyttefad. Toiletsædet er lavet af blå formstøbt gummi, som er gna-

En havørn holder festmåltid på en svane

rundt om øen ad en lille sti. Vi havde regnet med at have udsigt til havet hele vejen, men det bliver i stedet en skovtur på den tæt bevoksede ø. Efter turen skriver vi os i gæstebogen, siger farvel og går i bådene. Vi går direkte mod nord og følger de yderste øer, skær og holme med det åbne hav mod øst. Vi holder fortsat øjnene åbne for sæler, men ser aldrig en eneste. Vi går i land på Måsskär for at spise frokost. Kim tager kikkerten frem og ganske rigtigt: På det yderste skær sidder en havørn og troner. Vi holder jævnligt øje med den under maden og senere, da vi bader og soler os. Pludselig får vi øje på en havørn mere, som tilsyneladende sidder på vandet ud for den første ørn og er travlt beskæftiget med et eller andet. I nærheden cirkler en svane rundt og holder øje med ørnene. Den første havørn vralter sindigt ud i vandet til den anden, og vi forstår, at de nu deles om et måltid. Det tager en lille time, så forsvinder de, og nogle måger overtager pladsen. Da vi tager videre, lægger vi vejen ud forbi skæret. På en flad klippe lige i vandoverfladen ligger et helt afpillet skrog, og der er ikke tvivl om, at det er resterne af en svane, for ved siden af skroget ligger to sorte svanefødder. Vi har således siddet på første parket til et af naturens dramaer, hvor en svane har mistet sin mage til to sultne havørne. Vi fortsætter nordpå og runder Kålmö, inden vi sætter kursen tilbage mod lejren. Et aflangt skær ligger som en hval i overfladen. Hen langs skæret sidder en skarvkoloni på rad og række med brystet mod solen og får klippen til at ligne en savtakket ryg på et fortidsdyr. Tiden står stille i disse omgivelser. Vi bevæger os ad jordens blodbane, en evig transport af energi og næring, forudsætningen for vores gang på jorden. Havet rækker hele vejen rundt på vores klode, og når man er i det, er man i forbindelse med alting og ingenting. Det er en helt særlig frihed. Sidst på eftermiddagen er vi tilbage ved indsejlingen til vores lagune. På en klippe ligger et dusin kajakter trukket op og en række fjeldtelte er rejst. Det ligner en ungdomsklub med to ledere, men de ligger et godt stykke fra vores lejr og på ydersiden af odden modsat os, så vi mærker ikke noget til dem senere. Vi nyder solen og sommeren i fulde drag og bader, soler os, læser, strikker eller skriver dag- og logbog. Dette er ferie i højeste potens.

30. juli: Krokskär - Krokholmen

Blå himmel. Højsommer. Der er ikke meget, der kan hamle op med en tidlig morgendukket i den svenske skærgård. Vi pakker lejren sammen og følger havets blå sti 3 km vestpå til Östre Eknö for at tanke vand. Vi lægger til ved færgestedet og falder hurtigt i snak med en fisker – den ene af øens

vet af rotter og mus, og smuldret ligger rundt omkring. Et hvidemaljeret fad med vand balancerer på en lille piedestal. En pære hænger i en fatning ned fra loftet, og der er både sæbe, papir, en affaldsspand og et lille bitte spejl. Enkelt og primitivt. Der er dog et rigtigt toilet til gæsterne inde i pensionatet. I en tilbygning ser vi en stor kummefryser og et farvestrålende billede af flere forskellig is. Vi vil gerne købe en hver, så Elisabeth står på hovedet med det ene ben højt løftet for at nå isene nede i bunden, og vi kan ikke lade være med at spekulere lidt over, hvor gamle de mon kan være. Således udrustet med en is i sommervarmen går vi på opfordring en tur

Lejrliv når det er bedst

tre faste beboere. Tidligere havde der boet 200 mennesker, som var beskæftiget med en blanding af fiskeri og udkommet fra smågårdene med 2 køer, 2 grise, 20 høns og hvad jorden kunne give af grøntsager. Han er generet af de 4.000 sæler i området. For et par dage siden havde han set en flok på mindst 200, der lå og soled sig på klipperne, og kunne slet ikke forstå, at vi ikke var stødt på en eneste på vores vej. Hvor uheldig kan man være? Han lader os gæstfrit fylde vores flasker fra hans vandhane, og vi betaler med to dåseøl. Vi tager videre nordpå til St. Tångsholmen. Det har blæst lidt op fra øst, og der kommer bølger fra havet. Ligesom vi drejer om det sidste hjørne for at gå ind i en lille vig, sætter en havørn af fra toppen af et fyrretræ og dykker tæt ned over Kim og Lotte for at opbygge flyvefart. Efter nogle dovne vingeslag i slowmotion breder den de enorme vinger ud og lader sig bære opad af vinden. Højt oppe begynder den at tegne store cirkler, og ind imellem står den fuldstændig fikseret på himmelhvelvet som en drage i snor. Til sidst driver den bort med vinden. Det er det tætteste, vi endnu er kommet på den majestætiske fugl. Vi går i land og spiser frokost og drøner omkuld i solen. Senere fortsætter vi nordpå til Krokholmen for at slå lejr for natten. Vi er fremme ved halv fem tiden. Der er kommet skyer, og de lover regn, så det er rart at få lejren op at stå, inden det måske bryder løs. Det viser sig dog at være falsk alarm. Det klarer op igen og vinden lægger sig til en endnu en skøn aften. Vi sidder og ser solen gå ned og nyder lyset, der blusser op og farver himlen orange umiddelbart efter. Månen står op, og alt ånder fred og ro.

31. juli: Krokholmen - Baggeholm

Så går det nordpå til Nävelsö. Vi går i land og falder i snak med et ægtepar fra Stockholm. Konen har sammen med sin bror arvet huset fra deres forældre. Det er moderens fødehjem, hvor morfaderen var fisker og drev landbrug på stedet. Vi bliver budt inden for i det lavloftede køkken med brændekomfur og fylder vores flasker fra hanen. Vi siger tak for venligheden og går tilbage til bådene.

Det er blæst temmelig op, 8-10 sekundmeter fra øst, og der er kommet bølger, men nu skal vi vestpå, så med vinden i ryggen følger vi sejlrenden ind mod læ i den indre skærgård. Vi har igen været heldige. Bortset fra det kortvarige uvejr på Strupö Ljungskär har vi haft flot vejr, når vi har været ude på det åbne hav. Der kunne vi ikke have opholdt os i dag. Snart drejer vi sydpå og kommer i læ af Måsö, og herfra kan vi færdes trygt hele vejen tilbage til vores udgangspunkt. Vi passerer et par canadagæs, som lader os komme ganske tæt på. Efter frokosten trækker skyerne sammen, og kort efter vi har sat os i kajakerne, begynder det at regne. Rojakkerne kommer på, og vi sidder trygt og godt beskyttet

Luften går frisk...

mod den stille regn. Efter yderligere 10 km begynder vi at lede efter en god plads for natten. Vi er tæt på den lidt kedelige plads ved broen, men den vil vi helst undgå. Det skal dog være her i nærheden og ikke længere fra vores udgangspunkt, for i morgen er sidste dag, og vi skal nå færgen i Ystad 22³⁰ og gerne have god tid undervejs. Vi higer og søger, mens det bliver stadig mørkere. Til sidst går pigerne i land for nærmere at undersøge et sted, som Kim og jeg i første omgang har afskrevet. Den viser sig at være rigtig god, så her bliver det. Klokken er 19. Vejret holder tørt, men det er overskyet og køligt. Man kan godt mærke, at vi er af sted en måneds tid senere end de tidligere år. Aftensmaden består af blandede dåser ravioli, dåsehakkebøf med tomater, majs, kartoffelmos og hvidløg. Her til gives rødvin ad libitum, så inden længe kan vi høre soveposerne kalde på os.

1. august: Baggeholm - Nexø

Vi vågner op til det dejligste vejr, man kan tænke sig, stille og solrigt. Vi morgenbader, spiser og pakker sammen i god ro og orden, inden vi begiver os under broen og ror de sidste kilometer tilbage til bilerne ved Solstadström. Vi kommer forbi ”vores” fiskeørnerede. Der er ikke tegn på liv, men

Kræmmermarked i Blankaholm

reller, halmfigurer, vævede stoffer og tæpper, og nogle af os falder da også for fristelserne. Nede i lystbådehavnen er der masser af liv. Det flotte vejr er en gave til arrangementet. Kl. 15⁴⁵ sætter vi os i kareterne, og 5 timer senere er vi i Ystad efter blot en enkelt kaffe-, ryge-, tisse- spise- og strække ben pause. Vi er i god tid og kører derfor en tur ud til ”Fritidsbaren” – det hyggelige traktørsted fra en svunden tid ude ved strandpromenaden. Vi går en lille spadseretur langs vandet, inden vi kører ned til havnen, og efter en overraskende planmæssig sejlads med Villum rammer vi Nexø kl. 00³⁰.

Misterhult og Tjust skærgård er et smukt og meget fredeligt område at færdes i, og man vil altid kunne lægge en rute efter vejret. Der er meget få bebyggelser og så at sige ingen anden trafik - ikke en gang i sejlrenderne. Så hvis du søger fred og ro og naturoplevelser, er det det helt rigtige sted. Eneste minus er de begrænsede muligheder for vand, men man vil altid kunne få hjælp hos venlige og imødekommende mennesker, og så skal man som nævnt være opmærksom på, at landhandlen i Blankaholm er den eneste indkøbsmulighed i hele området. Alternativt kunne man strække den nordlige sløjfe små 10 km længere nordpå til Västervik med dens 21.000 indbyggere og rige handelsmuligheder. Det er et mekka for turister og ikke mindst lystsejlere, så det er et område med en helt anden puls, men det kan jo være fint til indkøb og som en kontrast til det øde Misterhult. Selvom vi nu gennem 3 somre har færdedes i deciderede sælbeskyttelsesområder, er det endnu ikke lykkedes os at se bare skyggen af en eneste sæl. Det ender nok med, at vi må tage til sælariet i Esbjerg eller til Mandø, hvor der næsten er garanti for sæler på Koresand? Til gengæld har vi altså nu været på besøg i havørnens rige.

Hans

en enlig havørn højt på himlen tager afsked med os, og vi siger på gensyn og tak for denne gang. Vi er fremme ved middagstid efter en dejlig tur på i alt 162 km, Birthe og Kim bliver noteret for 175 km. Vi tømmer kajakkerne, pakker i og ovenpå bilerne og spiser frokost. Da alt er klappet og klart, kører vi ind til Blankaholm for at lege turister og gå på kræmmermarked med varer fremstillet af lokale kunstnere og hemslöjdsfolk. Her er masser af mennesker og et udbud af varer, der adskiller sig væsentligt fra de hjemlige kræmmermarkeder, som overvejende består af genbrugsting. Her er spåkurve og hånddrejede brugs- og pynteting, udstoppede fugle, skindhuer med broderede blomstermotiver, flettede spåkurve, malerier og akva-